

Prostějov má zpět židovské výstavy, uklizená chloubka vadila i expertům

Po téměř dvaceti měsících, kdy čekaly v depozitářích, se do prostějovského muzea vrací výstava o jednom z největších židovských ghatt na Moravě s názvem Z prostějovského ghett a rovněž expozice o rodákovi a světoznámém filozofovi Edmundu Husserlovi. Chybějící zásadní expozice, jež připomínají slavnou minulost města, kritizovali i odborníci.

Michal Šverdík
redaktor MF DNES

PROSTĚJOV V minulých stoletích byl Prostějov významný především tím, že zde sídlilo jedno z největších židovských ghatt na Moravě. Židé ve městě položili základy průmyslu a narodila se zde řada významných lidí včetně světoznámého filozofa Edmunda Husserla.

Od října roku 2014 zde nebylo nic, co by tuto historii připomínalo. Stále expozice Z prostějovského ghett a Edmund Husserl totiž na dlouhé měsíce skončily v depozitářích, což budilo kritiku. Před časem si na to postěžoval například profesor češtiny a dějepisu a bývalý ředitel prostějovské realky Václav Kolář. „Velice mě to trápí a chci se zeptat pana ředitele, proč se tak dlouho nic neděje,“ řekl.

Nyní vedení muzea konečně na-

šlo pro obě expozice nové umístění. Lidé si je mohou prohlédnout ve Špalíčku, jak se shodou okolností přezdívá zbytku několika domů bývalého prostějovského židovského ghett v centru města.

„Expozice o Husserlovi je pro město zásadní věc“

„S panem ředitelem jsem ani nestihl mluvit, ale vím o tom, že obě výstavy už jsou na jiném místě v muzeu, a chystám se na ně jít co nejdříve podívat. Expozice o Husserlovi je pro město zásadní věc. Nad tím, že v Prostějově není veřejně přístupná, si mi posteskl pan profesor Blecha, jenž se na ní z velké části autorsky podílel. U nás je to v současné době jeden z nejlepších znalců Husserlova díla. Naštěstí se to už změnilo,“ podotkl profesor Kolář.

Ředitel Muzea a galerie v Prostějově Daniel Zádřapa nechtěl o celé věci mluvit.

„Obě židovské expozice byly dočasně sejmuty, protože se připravovalo jejich doplnění a instalace v nových prostorách, které byly pro tyto účely opraveny a nově vymalovány, a v nejbližších dnech dojde k jejich opětovné instalaci,“ uvádí nicméně prostějovské muzeum na svých internetových stránkách.

První Židé přišli do Prostějova v polovině 15. století především z Olomouce, protože byli vyhnaní z královských měst. Olomouc byla blízko, takže se zde Židé usadili. Zdejší ghetto bylo po Mikulově jedno z největších na Moravě na počet obyvatel. Neustálé pronásledování naučilo Židy přizpůsobivosti, sledování trendů a obchodu. I proto se, stejně jako v jiných městech, stali zakladateli průmyslové výroby v Prostějově.

V polovině osmnáctého století žilo ve městě kolem 1 800 Židů, což byla v té době skoro čtvrtina obyva-

telstva. Židovská manufaktura na výrobu tapet, která později zkrachovala, zde vznikla už v roce 1711. V Prostějově bydlel například dramatik Max Zweig a na zdejších hřbitově leží kromě příbuzných Edmunda Husserla i Sigmund Mandl, majitel nejstarší továrny na výrobu konfekce v Prostějově, lékař Gideon Brecher, významní rabíni Josua Charif Horowitz a Emil Hoff, továrník Feith Ehrenstamm nebo majitel sádkárny Markus Ries.

Mimořádně, výstava o židovském hřbitově s názvem Zaniklá zahrada života začíná ve Špalíčku příští týden.

Na Prostějov jeden z největších filozofů vzpomínal s láskou

Jeden z největších filozofů 20. století a zakladatel moderní fenomenologie Edmund Husserl se v Prostějově narodil 8. dubna 1859 v rodině zdatného obchodníka. Jeho rodný

dům v roce 1959 zbořili komunisté. V letech 1865 až 1868 mladý Husserl navštěvoval v Prostějově měšťskou školu, první třídu gymnázia však absolvoval už ve Vídni a pak v Olomouci. Rozhodně nepatřil k premiantům a z latiny musel dokonce skládat reparát. Poté odešel na studia do Lipska, Berlína a Vídně a kontakt s Prostějovem přerušil. Akorát do Olomouce se Husserl ještě vrátil na jednorozhodný vojenskoúslužbu.

Na Prostějov však Husserl vzpomínal s láskou: „Vzpomínám si na svá dětská léta v Prostějově, na svůj dětský pokoj a své hry v něm. Vzpomínám si, jak jsem v zimě zasněně pozoroval hru sluncem prozářeného kouře, který stoupal z komína sklenářství odnaproti, jak jsem chodil podél kostela úzkou uličkou na tržiště. Vzpomínám si, jak jsem na hradbách běhal s ostatními o závod.“

Do školy na kole a bez obav. Děti doprovázejí vysokoškoláci

Ojedinelou službu pro rodiče, kteří mají strach pouštět své děti samotné na kole do školy, odstartoval v uplynulých dnech v Olomouci spolek Ride2sCool ve spolupráci s místní Univerzitou Palackého (UP). Nabízí dětem doprovod v podobě vysokoškoláků-dobrovolníků, kteří dohlížejí na malé cyklisty nejen při cestě do školy, ale také opačným směrem. Podobný netradiční školní cykloprovoz zatím funguje pouze v Austrálii. Službu spolek spustil v polovině května. Doprovodu, který zajišťují studenti Fakulty tělesné kultury UP, k nimž by se měli v budoucnu připojit jejich kolegové z jiných oborů, zatím využívá osm školáků. Instruktoři si je ráno vyzvedávají na tzv. sběrných místech, jež jsou v obci Křelov-Břuchotín, v městské části Nový Svět, na Nové Ulici a v Litovelské ulici. „Brzy k nim ještě přibude stanoviště v Neředíně, kde se přihlásila jedna holčička. Sama si našla instruktory, že by s nimi chtěla jezdit. Co se týče škol, do projektu se zatím zapojily ZŠ svatě Vojšily a Zeyerova,“ upřesnila členka spolku Ride2sCool Jana Hoff-

mannová z Fakulty tělesné kultury UP. Doplnila, že první dva týdny rodiče za doprovod neplatili, nyní hradí sedm korun za jízdu. „Naším cílem bylo, aby služba nebyla dražší než dětská jízdenka v MHD. Jinak celý princip funguje tak, že rodiče objednávají dětem doprovod prostřednictvím rezervačního systému,“ popsala. Instruktoři kvůli bezpečnosti rozdávají malým cyklistům před každou jízdou reflexní vesty. „Za stav kola odpovídají rodiče. Ti také musejí děti vybavit přilbou,“ dodala Hoffmannová. Spolek se podle ní inspiroval školními autobusy, jež sváží děti do škol například v USA. „My jsme se rozhodli pro kolo proto, aby se děti mohly před a po vyučování protáhnout. Kolo je také samozřejmě ekologičtější způsob dopravy než autobus,“ řekla Hoffmannová. Podobná služba zatím funguje pouze v Austrálii. U protinožců se ovšem o doprovod starají sami rodiče, kteří se při jízdách střídají. „Třeba k tomu jednou dospějeme i u nás a našich služeb už nebude potřeba,“ uvedla členka spolku. (lds)

Foto: Tomáš Frait, MAFRA

Olomouc

Zemřela sólistka olomoucké opery

Ve věku nedožitých 87 let zemřela koncem května sólistka operety Moravského divadla Olomouc Marie Kahounová, která vystupovala pod svým dívčím jménem Strnadová. Do angažmá v tehdejší Divadle Oldřicha Stibora nastoupila v červnu 1962 a působila v něm až do konce roku 1990. Během své umělecké kariéry účinkovala ve více než 130 inscenacích. (lds)

Přerovsko

Na D1 boural nákladák s prasaty

Provoz na dálnici D1 mezi Vyškovem a Kroměříží v obce Strážnice komplikovala večera od rána nehoda kamionu převážejícího zhruba dvě stě prasat. Ten sjel do příkopu a část zvířat utekla ven. Dálnice byla kvůli vyprošťování pár hodin uzavřená. (stk)

Americká rockerka Janet Robin veze novou desku

HRANICE Kytarová sóla doveze do Hranic americká rockerka Janet Robin. V červnu totiž přijíždí do Evropy propagovat své aktuální album Take Me As I Am. V rámci toho se po olomouckém koncertě tuto sobotu na Bounty Rock Cafe Open Air zastaví také v hranickém divadle Stará střeňnice. Doprovázet ji bude česká formace složená z muzikantů Anny K., Support Lesbiens či B-Side Bandu Vojty Dyka. Vystoupení si fanoušci užijí ve čtvrtek 16. června od 20 hodin.

„Nové album Janet Robin je zajímavé už jen tím, jak vznikalo. V prvním osobním studiu Johnnyho Cashe - Cash Cabin, které je známé například z filmu Walk the Line, jej produkoval Cashův syn John Carter Cash s přispěním Cashova zvukaře Chucka Turnera a spoluhráčů „muže v černém“. Výsledkem však

Janet Robin bude koncertovat v Olomouci a Hranicích. Foto: MAFRA

není, jak by se dalo předpokládat, nahrávka s prvky country, ale živelné album písničkářky, která vychází z rockových kořenů,“ láká na koncert Karla Vlasáková z divadla Stará střeňnice. Milovníky filmu a Tarantinových snímků nadchne i to, že Janet se podílela na tarantinovské novince The Hateful Eight. Stala se na tři měsíce kytarovou lektorkou herečky Jennifer Jason Leigh, kterou připravovala pro závěrečnou scénu filmu. Janet Robin tak s filmaři trávila tři měsíce.

Kytaristka a zpěvačka má na svém kontě čtyři alba a v portfoliu mnoho umělců zvukových jmen od Meredith Brooks přes Melissu Etheridge až k legendárním Heart nebo Fleetwood Mac. Byla jedinou ženskou žákyní dnes již zemřelého kytarového mága Randyho Rhoadse od Ozzyho Osbourny. (ls)

Pars nova zmodernizuje vlaky pro litevské dráhy

ŠUMPERK Šumperská firma Pars nova, která je součástí společnosti Škoda Transportation, dostala významnou zahraniční zakázku. Podnik opraví sady hnacích podvozků pro elektrické soupravy 575 určené pro litevské státní dráhy. Proces opravy bude podle vedení firmy technologicky velmi náročný, zakázka pro pobaltský provoz se totiž vymyká standardním požadavkům na rozchody kol.

„Vozidla již na litevské širokorozchodné trati mezi hlavním městem Vilniusem a přístavem Kaunas úspěšně najezdila více než jeden milion kilometrů. Celkem je v Litvě v provozu deset těchto elektrických jednotek,“ říká obchodní manažer Pars nova Pavel Jurka.

V Šumperku se uskuteční kompletní demontáž hnacích podvozků, jejich oprava či výměna nevyhovujících celků a následná mon-

táž. „Proces opravy je technologicky náročný, jelikož podvozky mají široký rozchod 1 520 milimetrů oproti standardnímu rozchodu kol, který je 1 435 milimetrů,“ vysvětlil mluvčí firmy Pars nova Michal Tobrman.

Soupravy 575, vyrobené v jiném podniku Škody Transportation, jsou navrženy tak, aby vyhovovaly specifickým podmínkám pobaltského provozu, a dosahují maximální rychlosti sto šedesát kilometrů v hodině.

„Litevské dráhy plánují do provozu nasadit další tři nové jednotky řady 575 ze Škody Vagonka v roce 2017. Tyto soupravy budou jezdit na trase Vilnius - Minsk v Bělorusku. Pars nova se bude podílet i na této zakázce. Konkrétně se jedná o výrobu běžných podvozků pro řídicí a vložené vozy,“ dodává obchodní manažer Pavel Jurka. (rš)